



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.007.02.2019

Pani
Maria Fajger
Prezes
Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ul. Poleczki 33
02-822 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/045 - Realizacja Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020

I.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, ul. Poleczki 33, 02 - 822 Warszawa (dalej: ARiMR albo Agencja)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Maria Fajger Prezes ARiMR od 2 listopada 2017 r., p.o. Prezesa ARiMR od 1 sierpnia do 1 listopada 2017 r. Poprzednio: Andrzej Gross Prezes ARiMR do 26 listopada 2015 r., Daniel Obajtek p.o. Prezesa ARiMR od 26 listopada 2015 do 13 stycznia 2016 r. i Prezes ARiMR do 1 marca 2017 r., Dariusz Golec p.o. Prezesa ARiMR od 2 marca 2017 r. do 31 lipca 2017 r. ¹
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wdrażanie działań Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020. 2. Monitorowanie realizacji Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2019 r. ²
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 w związku z art. 5 ust.1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1. Mirosław Babkiewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/55/2019 z dnia 26 kwietnia 2019 r., 2. Tomasz Juskiewicz, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/56/2019 z dnia 26 kwietnia 2019 r.

(akta kontroli str. I/1-3)

¹ Kontrola przeprowadzana przez Delegaturę NIK w Poznaniu dotyczyła działalności Wielkopolskiego Oddziału Regionalnego ARiMR, którym w okresie objętym kontrolą kierowali: Piotr Łykowski - Dyrektor Wielkopolskiego Oddziału Regionalnego ARiMR do 21 stycznia 2016 r., Krzysztof Adamkiewicz – p.o. Dyrektora Wielkopolskiego Oddziału Regionalnego ARiMR od 13 stycznia 2016 r. do 26 stycznia 2016 r., Dyrektor Wielkopolskiego Oddziału Regionalnego ARiMR od 27 stycznia 2016 r. do 5 listopada 2018 r., Lidia Czechak – p.o. Dyrektora Wielkopolskiego Oddziału Regionalnego ARiMR od 6 listopada 2018 r. do 5 grudnia 2018 r. i Michał Zieliński Dyrektor Wielkopolskiego Oddziału Regionalnego ARiMR od 6 grudnia 2018 r. (dalej: Dyrektor).

² Z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Wielkopolski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej: WOR albo Oddział) wykonywał zadania w zakresie Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 (dalej: PO RYBY 2014-2020 albo Program) w sposób zgodny z obowiązującymi procedurami, a stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na realizację tego programu.

Oddział był przygotowany do obsługi PO RYBY 2014-2020, jego pracownicy odpowiednio wykwalifikowani i przeszkoleni ze stosowania nowych procedur, przy czym większość z nich posiadała doświadczenie w obsłudze poprzedniego programu „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” (dalej: PO RYBY 2007-2013). Obsada stanowisk związanych z obsługą Programu nie była jednak wystarczająca, a duża fluktuacja kadr znacząco utrudniała realizację zadań. Oddział właściwie wykonywał zadania w zakresie obsługi wniosków o dofinansowanie (dalej: WoD) i wniosków o płatność (dalej: WoP), a wybór operacji do realizacji oraz tryb zawierania umów o ich dofinansowanie były zgodne z zasadami określonymi w wewnętrznych procedurach. Kontrolami na miejscu objęto wszystkie WoD zgłoszone przez Biuro Wsparcia Inwestycyjnego (dalej: BWI) do Biura Kontroli na Miejscu (dalej: BKM), a kontrole krzyżowe przeprowadzane były w sposób pozwalający na skuteczne zapobieżenie przypadkom podwójnego finansowania operacji ze środków Programu oraz innych środków europejskich. Nie stwierdzono aby nieprawidłowości dotyczące przypadków niedotrzymywania terminów określonych dla obsługi WoD miały istotny wpływ na przebieg tych postępowań, nie skutkowały też one wycofywaniem wniosków lub składaniem skarg. Z kolei nieprawidłowości dotyczące spisów dokumentów i kart weryfikacji miały charakter formalny i nie rzutowały ani na merytoryczne rozpatrywanie wniosków, ani na prawidłowość udzielenia pomocy.

Monitorowanie przez Oddział realizacji PO RYBY 2014-2020, przebiegało prawidłowo, a błędy stwierdzone w sprawozdaniach z monitoringu czynności kontrolnych nie miały istotnego wpływu na funkcjonowanie Agencji w przedmiotowym obszarze. Oddział terminowo sporządzał i przekazywał do Centrali ARiMR informacje dotyczące zarówno wykorzystywania środków finansowych jak i efektów Programu. Zaangażowanie pracowników BKM w przygotowanie dokumentacji kontrolnej z użyciem wektoryzacji przebiegu granic stawów w oparciu o ortofotomapę przyczyniło się do optymalizacji części terenowej procesu kontroli na miejscu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wdrażanie działań PO RYBY 2014-2020

Opis stanu faktycznego

1.1. Wykorzystanie zasobów ludzkich w Oddziale

1.1.1. W Wewnętrznym Regulaminie Organizacyjnym Oddziału określono zadania dotyczące obsługi działań Programu, które przydzielono odpowiednim komórkom

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

organizacyjnym. Do zadań BWI należała obsługa wniosków oraz prowadzenie spraw na etapie wdrożenia oraz autoryzacji płatności w zakresie wynikającym z zatwierdzonych procedur m.in. w ramach PO RYBY 2014-2020⁶. Do zadań BKM należało w szczególności: przygotowanie i obsługa dokumentacji kontrolnej, przysyłanie wnioskodawcom i beneficjentom protokołów/raportów oraz kopii protokołów/raportów z czynności kontrolnych, wprowadzanie do systemu danych pokontrolnych, prowadzenie sprawozdawczości na potrzeby Centrali ARiMR oraz przeprowadzanie czynności kontrolnych u wnioskodawców i beneficjentów⁷.

(dowód: akta kontroli str. I/14-109, I/331-334)

1.1.2. Pracownikom Oddziału, w szczególności pracownikom BWI i BKM, pisemnie wyznaczono zakresy obowiązków dotyczące PO RYBY 2014-2020. Jego obsługą zajmowało się (w przeliczeniu na etaty) 14 osób z kierownictwa Oddziału a w poszczególnych komórkach Oddziału: do końca 2016 r. - 0 osób (do Oddziału nie wpływały wnioski); w 2017 r. - 8 osób, (w tym 8 z BWI i 0 z BKM); w 2018 r.: 54 pracowników (w tym 10 z BWI i 44 z BKM); w 2019 r. (do 30 kwietnia): 34 pracowników (w tym: 11 z BWI i 23 z BKM). W BWI w okresie objętym kontrolą NIK miała miejsce znaczna fluktuacja kadr: w 2018 r. nastąpiło przyjęcie do pracy trzech pracowników i odejście jednego z półrocznym stażem, w 2019 r. zatrudniono dwóch, a odeszło trzech, ze stażem: 1,5 miesięcznym, 1,5 rocznym i 2 – letnim. Podczas kontroli NIK, tylko dwaj pracownicy byli w 100% ich czasu pracy zaangażowani w obsługę wniosków w ramach Programu.

Kierownik BWI wyjaśniła, że pozostali pracownicy BWI byli zaangażowani przede wszystkim w obsługę PROW 2014-2020⁸ z uwagi na to, że w łącznej liczbie wniosków obsługiwanych przez BWI w liczbie 15.552 (w tym w PROW 2014-2020 15.377 wniosków) procentowy udział WoD złożonych w ramach PO RYBY 2014-2020 wynosił 1,1% liczby wszystkich wniosków. Ze względu na odejścia pracowników na początku 2019 r., w BWI pojawiły się istotne problemy kadrowe. Biuro zaangażowało do obsługi Programu dodatkowych pracowników realizujących wcześniej zadania PROW, a 14 maja 2019 r. Oddział na wniosek BWI wystąpił do Centrali ARiMR o zgodę na pracę w godzinach nadliczbowych (3.000 godzin) m.in. w zakresie obsługi PO RYBY 2014-2020 i w dniu 22 maja 2019 r. otrzymał taką zgodę na 1.500 godzin. Przyznane godziny zostały rozdysponowane i na dzień 10 czerwca 2019 r. były w trakcie realizacji. Kierownik BWI dodała, że na fluktuację kadr decydujący wpływ ma jednak problem wysokości wynagrodzeń, który był zgłaszany ustnie Dyrektorowi Oddziału, zaoferowane podwyżki pozwalały zatrzymać specjalistów wyłącznie na kilka miesięcy, a ogromną stratą dla Agencji było odejście pracowników doświadczonych i wysoko wyspecjalizowanych. Jej zdaniem, aby ich zatrzymać i wyrównać wynagrodzenia z innymi oferowanymi na rynku pracy, należałoby zaoferować im podwyżki w wysokości co najmniej 30% ich wynagrodzenia.

Zastępca Dyrektora wyjaśnił, że Oddział realizuje współpracę z niektórymi uczelniami w zakresie programów stażowych oraz promowania ARiMR jako potencjalnego pracodawcy.

⁶ § 2 Wewnętrznego Regulaminu Organizacyjnego Oddziału, w brzmieniu określającym kompetencje BWI w zakresie PO RYBY 2014-2020 został wprowadzony 29 czerwca 2015 r. Zadania BWI w tym zakresie są powtarzane w kolejnych wersjach Regulaminu. Jak wynika z wyjaśnień Kierownika Biura Kontroli Wewnętrznej późny (w stosunku do harmonogramu prac i zatwierdzania Programu) termin wprowadzenia zmian organizacyjnych wynikał z dokonania niezbędnych zmian w regulaminie organizacyjnym ARiMR dopiero zarządzeniem Prezesa ARiMR nr 21/2015 z 9 kwietnia 2015 r. oraz z prowadzonej w maju 2015 r. korespondencji pomiędzy oddziałami regionalnymi a Biurem Prezesa ARiMR zmierzającej do ujednoczenia struktury oddziałów regionalnych.

⁷ Zadania BKM są określone bez powiązania z konkretnymi programami operacyjnymi, stąd zapisy odnoszą się do podejmowanych czynności, bez wskazania wprost PO RYBY 2014-2020.

⁸ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

W okresie objętym kontrolą NIK, Dyrektor na wniosek Kierownika BKM wnioskował w dniu 24 października 2018 r.⁹ do Prezesa Agencji o zgodę na pracę pracowników BKM w godzinach nadliczbowych w wymiarze 1.000 godzin¹⁰, w celu przeprowadzenia kontroli na miejscu - głównie w ramach realizacji PROW 2014-2020, ale także w ramach dwóch działań PO RYBY 2014-2020¹¹. Wniosek uzasadniono tym, że realizacja zadań uznanych za priorytetowe skumulowała się z realizacją kontroli typowanych masowo w Centrali ARiMR i z terminami kontroli do końca 2018 r. Oddział uzyskał w dniu 5 listopada 2018 r. stosowną zgodę i z przyznanej kwoty 1.000 godzin na realizację zadania z zakresu Programu wykorzystał, stosownie do potrzeb PO RYBY 2014-2020, 10 godzin.

(dowód: akta kontroli str. II/56-113, II/131-163, III/165-197, II/304-305)

1.1.3. Oddział podejmował bieżące działania w celu pozyskania pracowników, formułując w okresie objętym kontrolą NIK łącznie 143 ogłoszeń o naborze na 172 stanowiska pracy¹². Ogłoszenia te nie dotyczyły bezpośrednio naborów pracowników na stanowiska pracy związane z obsługą PO RYBY 2014-2020. Dyrektor wyjaśnił, że nabory pracowników do powyższych komórek organizacyjnych odbywają się na zasadach ogólnych (bez specjalizacji), a obsługa wniosków w ramach Programu stanowiła niewielki procent liczby wszystkich wniosków obsługiwanych przez Oddział w ramach pozostałych programów. Dodał, że w przypadku naboru do pracy w BWI już na wstępie wymagane jest od pracownika pewne doświadczenie na poziomie wdrożenia jak i płatności, natomiast w przypadku BKM zatrudnieni pracownicy są kierowani do zadań zgodnie z ich indywidualnymi predyspozycjami, wiedzą, doświadczeniem oraz wykształceniem.

(dowód: akta kontroli str. II/165-165e, II/198-199)

1.1.4. Odsetek pracowników Oddziału zajmujących się obsługą Programu, którzy zdobyli doświadczenie przy obsłudze PO RYBY 2007-2013 wynosił w BWI od 86% do 100%¹³ i w BKM od 72% do 90%¹⁴. Pracownicy Oddziału nieposiadający doświadczenia przy obsłudze programu PO RYBY 2007-2013 a zajmujący się obsługą PO RYBY 2014-2020¹⁵, zostali przeszkoleni (w formie szkolenia stacjonarnego) z zakresu stosowania procedur obowiązujących przy jego obsłudze.

(dowód: akta kontroli str. II/1-31)

1.2. Działania podejmowane w celu przygotowania się do uruchomienia Programu

1.2.1. W okresie od 12 sierpnia 2016 r. do 12 lutego 2019 r. Oddział otrzymał od Centrali ARiMR do stosowania łącznie 24 procedury dotyczące realizacji Programu. Do dnia 17 maja 2019 r. procedury te były zmieniane trzydziestotrzykrotnie. W ramach przygotowania do ich wdrożenia, Oddział w trakcie 30 szkoleń przeszkolił łącznie 266 pracowników¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. II/32-46, II/262-269)

1.2.2. Oddział korzystał z następujących narzędzi informatycznych wspomagających obsługę WoD i WoP, a także monitorowanie ich realizacji: [1] Platforma LIDER rejestracja i obsługa wniosków złożonych (główna aplikacja wspomagająca),

⁹ Pismo Nr BKM15.101.02.2018AH z 24 października 2018 r.

¹⁰ Do wykorzystania w IV kwartale 2018 r.

¹¹ W tym: 2.5. Akwakultura świadcząca usługi środowiskowe i 2.3. Inwestycje produkcyjne w akwakulturę.

¹² W tym: w 2017 r. - 72 ogłoszeń na 84 stanowiska i w 2018 r. 71 ogłoszeń na 88 stanowisk. Kierownik BWI złożył w 2017 r. 8 wniosków o zatrudnienie 14 pracowników i w 2018 r. 8 wniosków o zatrudnienie 12 pracowników. Kierownik BKM złożył odpowiednio 9 wniosków o zatrudnienie 11 pracowników i 13 wniosków o zatrudnienie 20 pracowników.

¹³ W 2017 r. - 100%, w 2018 r. - 80% w 2019 r. - 72,7% pracowników.

¹⁴ W 2017 r.: - nie dotyczy, w 2018 r. - 86,4% i w 2019 r. - 91,3% pracowników.

¹⁵ Było to 10 osób, w tym 3 w BWI i 7 w BKM.

¹⁶ Terminy szkoleń odpowiadały terminom naborów wniosków o dofinansowanie.

[2] Platforma ZSZIK – Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli – rejestr producentów, [3] Platforma Rejestrów Departamentu Kontroli Wewnętrznej Rejestr Postępowań Karnych, [4] Rejestr Naruszeń - Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (dalej: MGMIŻŚ) - od lutego 2019 r., [5] Centrum Kontroli Krzyżowych (dalej: CKK), [6] Portal ARiMR Zakładka Departamentu Księgowości - Rejestr podmiotów z ogłoszoną upadłością, Ministerstwo Sprawiedliwości, [7] Centralna Informacja Ksiąg Wieczystych, Ministerstwo Finansów (dalej: MF), [8] Portal podatkowy - podmioty zarejestrowane w VAT, Platforma EPUAP - Rejestr Podmiotów Wykluczonych¹⁷. Narzędzia te były wykorzystywane do weryfikacji wniosków głównie przez pracowników BWI, przy czym z aplikacji LIDER korzystali również pracownicy BKM.

Dyrektor wyjaśnił m.in., że aplikacja LIDER, wspierająca obsługę m.in. PO RYBY 2014-2020, została uruchomiona terminowo¹⁸, jej działanie nie spowodowało więc opóźnienia w obsłudze wniosków składanych przez beneficjentów.

BWI nie zgłaszało pisemnie braków funkcjonalności systemu informatycznego Agencji w zakresie realizacji przez BWI obowiązków sprawozdawczych i procedur obowiązujących przy realizacji Programu. Kierownik BWI podała w wyjaśnieniach, że wielokrotnie, w ramach narad organizowanych przez Centralę ARiMR, przy udziale Departamentu Wsparcia Rybactwa (dalej: DWR) zgłaszano ustnie braki w funkcjonalności systemu i trudności w jego użytkowaniu. Z uwagi na brak zainteresowania zgłaszanym ustnie problemem, w temacie tym nie występowano pisemnie.

(dowód: akta kontroli str. I/338-347, II/270-271, II/308-313, II/367-370)

1.2.3. Oddział przeprowadził z własnej inicjatywy jedno spotkanie informacyjne dla zainteresowanych warunkami i możliwościami skorzystania z Programu. W szkoleniu udział wzięło 46 podmiotów, było ono połączone ze szkoleniem w zakresie naboru wniosków z działania 2.5. Akwakultura świadcząca usługi środowiskowe. Spotkanie odbyło się 5 lutego 2018 r., tzn. przed planowanym na dzień 13 lutego 2018 r. naborem wniosków o dofinansowanie.

Dyrektor wyjaśnił, że główne działania informacyjne i promocyjne w ramach PO RYBY 2014-2020 były i są realizowane za pośrednictwem strony internetowej ARiMR oraz MGMIŻŚ. Dodał, że pełen zakres informacyjny jak i promocja ww. programu są realizowane na corocznych konferencjach/szkoleniach organizowanych przez Polskie Towarzystwo Rybackie, Związek Producentów Ryb Łososiowatych i Związek Producentów Ryb - Organizacja Producentów, gdzie pracownicy ARiMR przedstawiają na bieżąco informacje w zakresie wdrażania programu oraz planowanych naborów wniosków. W okresie objętym kontrolą NIK w siedmiu tego typu szkoleniach uczestniczyło łącznie 13 pracowników Oddziału.

(dowód: akta kontroli str. II/35, II/131-163)

1.2.4. Oddział oszacował potrzeby wsparcia i liczbę potencjalnych wnioskodawców pomocy w ramach poszczególnych działań Programu na terenie województwa wielkopolskiego.

Dyrektor wyjaśnił, że przy szacowaniu liczby potencjalnych wnioskodawców aplikujących do poszczególnych działań Programu wzięto pod uwagę liczbę podmiotów korzystających z PO RYBY 2007-2013, w przypadku działania 5.3 „Środki dotyczące obrotu” wnioski o dofinansowanie nie były do Oddziału składane. Dodał, że liczba podmiotów prowadzących działalność w zakresie akwakultury na terenie województwa jest znana i nie ulega zmianie.

(dowód: akta kontroli str. II/131-163)

¹⁷ Od lutego 2018 r.

¹⁸ Pierwsze funkcjonalności zostały wdrożone w październiku 2015 roku.

1.2.5. Oddział nie współpracował z podmiotami świadczącymi usługi doradcze w zakresie przygotowania wniosków o dofinansowanie uprzednio w ramach PO RYBY 2007-2013, a obecnie Programu, na terenie województwa wielkopolskiego. Dyrektor wyjaśnił, że dotychczas nie było żadnego zgłoszenia ze strony podmiotów zewnętrznych o potrzebie przeprowadzenia takiego szkolenia w zakresie przygotowania wniosków o dofinansowanie. Dodał, że w ramach informacji i promocji, przedstawiciele Oddziału uczestniczyli w dniach 13-14 września 2018 r. w zorganizowanej przez Związek Producentów Ryb kursokonferencji, a temat: „Unijna pomoc szansą dla rozwoju gospodarki rybackiej - problemy i perspektywy PO Rybactwo i Morze 2014-2020” został zaprezentowany przez Zastępcę Dyrektora.

(dowód: akta kontroli str. II/131-163)

1.3. Poprawność i terminowość rozpatrywania WoD oraz WoP

1.3.1. Zgodnie z art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (dalej: ustawa o EFMR)¹⁹ rozpatrzenie WoD następuje w terminie 3 miesięcy od dnia jego złożenia. W przypadku nierozpatrzenia wniosku w terminie instytucja pośrednicząca (Oddział) zawiadamia wnioskodawcę o przyczynach zwłoki, określając nowy termin rozpatrzenia wniosku, nie dłuższy niż trzy miesiące.

W okresie objętym kontrolą do Oddziału wpłynęło łącznie 175 WoD, w tym w latach: 2017, 2018 i 2019 odpowiednio: 53, 91 i 31 wniosków. W latach 2015-2016 nie przeprowadzono naborów w ramach PO RYBY 2014-2020.

W 2017 r. do Oddziału wpłynęło 51 WoD, z których: 12 pozostawiono bez rozpatrzenia; w 8 wydano decyzję o odmowie przyznania pomocy; 5 rozpatrzono w terminie 3 miesięcy; jeden w terminie 3 miesięcy (z uwzględnieniem wstrzymania biegu rozpatrywania WoD); 15 w terminie 6 miesięcy (z uwzględnieniem wstrzymania biegu rozpatrywania WoD); 28 w terminie przekraczającym 6 miesięcy (z uwzględnieniem wstrzymania biegu rozpatrywania WoD)²⁰, a 4 sprawy były nadal rozpatrywane na dzień kontroli NIK²¹.

W 2018 r. do Oddziału wpłynęło 91 WoD, z których: 2 pozostawiono bez rozpatrzenia; w przypadku jednego wydano decyzję o odmowie przyznania pomocy; żadnego nie rozpatrzono w terminie 3 miesięcy ani w terminie 3 miesięcy przy uwzględnieniu wstrzymania biegu rozpatrywania WoD; 66 rozpatrzono w terminie 6 miesięcy (z uwzględnieniem wstrzymania biegu rozpatrywania WoD); 25 rozpatrzono w terminie przekraczającym 6 miesięcy (z uwzględnieniem wstrzymania biegu rozpatrywania WoD)²², na dzień 30 kwietnia 2019 r. wszystkie były rozpatrzone.

W 2019 r. (do 30 kwietnia), do Oddziału wpłynęło 31 WoD, z których: jeden pozostawiono bez rozpatrzenia; w przypadku jednego wydano decyzję o odmowie przyznania pomocy; pozostałe były w trakcie rozpatrywania. W toku rozpatrywania WoD złożonych do Oddziału w ramach Programu wystąpiły również błędy proceduralne, omówione w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego dotyczącej nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. I/117-124, I/335-347)

1.3.2. W okresie objętym kontrolą 11 wniosków zostało wycofanych przez wnioskodawców. W 6 przypadkach wycofanie wniosku nastąpiło przed upływem 6 miesięcy od złożenia wniosku, więc długotrwale rozpatrywanie nie było tego

¹⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1267, ze zm.

²⁰ O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

²¹ Tzn. na dzień 30 kwietnia 2019 r.

²² O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

przyczyną. W pozostałych przypadkach wnioski wycofywano z powodu: uzyskania dofinansowania w ramach wniosku złożonego w innym naborze (uzasadnienie wnioskodawcy); występowania jako lider projektu w innym złożonym w Śląskim OR ARiMR wniosku (wyjaśnienia pracownika merytorycznego); podpisania umowy o dofinansowanie dla operacji będącej przedmiotem wniosku (uzasadnienie wnioskodawcy); wezwania do usunięcia braków lub złożenia wyjaśnień (uzasadnienie wnioskodawcy). W jednym przypadku nie udało ustalić się przyczyn wycofania WoD, które nastąpiło 27 grudnia 2018 r.²³

dowód: akta kontroli str. I/126-138)

1.3.3. W okresie objętym kontrolą w ramach PO RYBY 2014-2020 nie wystąpił przypadek odmowy pomocy z powodu wyczerpania limitu środków.

W 4 przypadkach decyzja o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania lub odmowie przyznania pomocy stanowiła przedmiot odwołań, a w ich następstwie - postępowań sądowych. Dwa takie postępowania były na dzień kontroli w toku, a w dwóch sprawy rozstrzygnięto na korzyść Oddziału.

(dowód: akta kontroli str. I/125, I/139)

1.4. Prawidłowość kontroli WoD i WoP

1.4.1. Procedura przyjęcia WoD w ramach Programu²⁴ (dalej: procedura przyjęcia WoD) obejmuje swoim zakresem opis czynności oraz postępowania pracowników ARiMR w procesie przyjęcia takiego wniosku. Uregulowany przebieg procesu obejmuje działania od wpływu WoD, poprzez jego rejestrację w aplikacji LIDER, wydanie potwierdzenia przyjęcia WoD, odpowiednie ostemplowanie i odatowanie dokumentów, przekazanie WoD do kierownika BWI lub osoby upoważnionej, aż do wyznaczenia odpowiednich, merytorycznie właściwych pracowników BWI. Załącznikami do procedury przyjęcia WoD są: wzór potwierdzenia przyjęcia WoD, wzór spisu dokumentów w ramach danej sprawy, wzór pisma przekazującego dokumenty do innej komórki organizacyjnej.

Przeprowadzone badanie 10 operacji, których realizacja zakończyła się płatnością końcową lub dokonano płatności częściowej w 2019 lub 2018 r.²⁵ wykazała, że we wszystkich siedmiu przypadkach, w których WoD został złożony osobiście przez wnioskodawcę wystawiono, zgodnie z procedurą przyjęcia WoD, dokument potwierdzający przyjęcie WoD, który był zgodny z obowiązującym wzorem²⁶.

Objęte badaniem WoD wraz z załącznikami, zostały opieczątowane ze wskazaniem daty wpływu.

Ponadto badanie dokumentacji wykazało, że do wpływających i rejestrowanych WoD załączano na etapie przyjmowania spis dokumentów. W żadnej z badanych dokumentacji spisy dokumentów załączone na tym etapie nie zostały wypełnione, co zostało opisane w części niniejszego wystąpienia pokontrolnego dotyczącej nieprawidłowości.

Przyjmowanie WoP nie było przedmiotem odrębnej regulacji, a procedura Obsługa WoP w ramach Priorytetu 2 „Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej, i opartej na wiedzy”, zawartego

²³ WoD złożono 18 września 2017 r.

²⁴ W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwie procedury przyjęcia WoD: KP-611-430-ARiMR_1_z obowiązywała od 17 sierpnia 2016 r. do 6 października 2016 r.; KP-611-430-ARiMR_2_z obowiązuje od 7 października 2016 r.

²⁵ Próba obejmuje dokumentację wszystkich 10 operacji, w których w latach 2018-2019 dokonano 11 płatności (w jednej z operacji nastąpiła dwukrotna płatność, po kolejnych etapach operacji).

²⁶ Reguła R.1. związana z przebiegiem procesu wskazuje, że potwierdzenie przyjęcia wniosku o dofinansowanie wydawane jest tylko w przypadku, kiedy wniosek o dofinansowanie został złożony osobiście lub przez upoważnioną osobę. W pozostałych, trzech badanych dokumentacjach, WoD przesłano pocztą, zatem nie wydawano potwierdzenia.

w Programie Operacyjnym „Rybacktwo i Morze” (dalej: procedura obsługi WoP)²⁷ nie wskazuje zasad i czynności wykonywanych przy wpływie wniosku.

(dowód: akta kontroli str. I/110-116, I/140-301, I/338-348)

1.4.2. Jednym z załączników do procedur obsługi WoD i WoP są wzory spisu dokumentów. Badanie wykazało liczne błędy w tym zakresie, które zostały szczegółowo omówione w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej nieprawidłowości.

Procedury obsługi WoD i WoP przewidują, że weryfikacja wstępna, formalna i merytoryczna, na wszystkich etapach, ma znaleźć swoje odzwierciedlenie w kartach weryfikacji, przy czym są one wypełniane przez weryfikującego, następnie sprawdzane przez nadzorującego. W przypadku różnicy w weryfikacji wniosku (zaznaczone odmiennie pola), decyduje zatwierdzający, który akceptuje również wnioski z poszczególnych etapów weryfikacji odzwierciedlonych na kartach. Prawidłowo wypełnione karty powinny zawierać podpisy ww. osób w odpowiednich miejscach oraz być uzupełnione w miejscach, które dotyczą danego WoD²⁸.

Badanie wykazało, że w jednej ze spraw²⁹, w kartach weryfikacji WoP nie wypełniono pkt V - Kontrola krzyżowa. Pracownik merytoryczny wyjaśnił, że brak wypełnionej kompletnie karty weryfikacyjnej wynika z niedopatrzenia spowodowanego brakiem czasu przy dużym obciążeniu obowiązkami służbowymi. Kontrola krzyżowa została przeprowadzona, o czym świadczą załączone do dokumentacji wydruki m.in. z rejestru podmiotów wykluczonych³⁰, rejestru naruszeń³¹, Krajowego Rejestru Karnego (dalej: KRK), Krajowego Rejestru Sądowego (dalej: KRS) i wydruk potwierdzający brak dwukrotnego złożenia wniosku na ten sam zakres. Badanie dokumentacji potwierdziło wyjaśnienia.

W badaniu stwierdzono brak w karcie weryfikacji WoD³² wypełnionej sekcji dotyczącej weryfikacji prawnego zabezpieczenia, przy czym podpisanie weksla było procedowane prawidłowo. Pracownik merytoryczny wyjaśnił, że weryfikacji dokonano, weksel został złożony, podpisany i przyjęty. Wzór weksla pochodzi z procedury księgowej, procedura obsługi wniosku zawiera wzór deklaracji wekslowej. Weryfikacja weksla polega na prawidłowym wpisaniu danych umowy i beneficjenta. Nie ma innych, poza prawidłowo podpisanym wekslem, dowodów potwierdzających dokonanie jego weryfikacji. Brak wypełnienia fragmentu karty weryfikacyjnej dotyczącej weksla wynikał z niedopatrzenia spowodowanego brakiem czasu przy dużym obciążeniu obowiązkami służbowymi.

(dowód: akta kontroli str. I/110-116, I/140-301, I/338-348)

1.4.3. W odniesieniu do zapewnienia w Oddziale w ramach Programu stosowania jednolitego i obiektywnego systemu ocen operacji, w szczególności przyznawania punktów za poszczególne kryteria wyboru operacji, Dyrektor wyjaśnił, że system jest uregulowany w rozporządzeniach wykonawczych dla poszczególnych priorytetów programu. Wnioski złożone w Oddziale są odwzorowane w systemie LIDER, na tej podstawie Departament Wsparcia Rybacktwoa publikuje listy rankingowe wniosków według uzyskanych punktów za poszczególne kryteria wyboru operacji.

W odniesieniu do oceny operacji, które były przeprowadzane w Oddziale w ramach działań i poddziałań, Dyrektor wyjaśnił, że w Oddziale jest stosowany jednolity

²⁷ W okresie objętym kontrolą obowiązywały trzy procedury obsługi WoP: KP-611-608-ARiMR_1_z obowiązywała od 23 lutego 2018 r. do 29 maja 2018 r.; KP-611-608-ARiMR_2_z obowiązywała od 30 maja 2018 r. do 16 kwietnia 2019 r.; KP-611-608-ARiMR_3_z obowiązuje od 17 kwietnia 2019 r.

²⁸ Nieprawidłowości w zakresie wypełniania ww. kart zostały omówione w części niniejszego wystąpienia dotyczącej nieprawidłowości.

²⁹ OR15-6521.3.1-OR1500025/17

³⁰ Prowadzonego przez MG MiŻŚ.

³¹ Prowadzonego przez MF.

³² OR15-6521.3.1-OR1500008/17

i obiektywny system weryfikacji operacji określonych w złożonych wnioskach o dofinansowanie, poprzez ścisłe stosowanie ksiąg procedur przypisanych dla poszczególnych działań. Weryfikacja wniosków złożonych w ramach działań, które wyłącznie obsługuje Oddział odbywa się w całości w Oddziale. Centrala ARiMR uczestniczy na etapie sprawdzenia dostępności środków tylko systemowo, bez wglądu w dokumentację. Obsługa wniosków o płatność jest również dokonywana w całości w Oddziale a wypłata środków dla Beneficjenta następuje na podstawie zlecenia płatności przekazanego do realizacji Centrali. W przypadku wątpliwości co do kwalifikowalności kosztów lub sposobu dalszego procedowania w świetle przepisów rozporządzeń wykonawczych Oddział zwraca się do DWR z zapytaniami i podejmuje decyzje na podstawie udzielonych odpowiedzi. Dyrektor dodał, że Oddział podczas weryfikacji wniosków posiłkuje się interpretacjami przepisów przekazanych przez DWR, ustaleniami poczynionymi podczas narad na SKYPE, a także w wyjątkowo trudnych sprawach DWR organizuje spotkania przedstawicieli Oddziału, MGMIŻŚ, Centrali i Wnioskodawcy.

(dowód: akta kontroli str. II/270-271, II/308-313)

1.4.4. Badanie dokumentacji wykazało, że operacje do realizacji wybierane były zgodnie z zasadami określonymi w procedurach, w tym zgodnie z kryteriami wyboru operacji: każda z badanych dokumentacji operacji (WoD) zawierała arkusz punktacji kryteriów wyboru, którego wzór stanowił załącznik do procedury obsługi WoD oraz informację o dostępności środków finansowych. Wybór operacji do realizacji następował na podstawie listy rankingowej, na której pozycja była wynikiem przyznanej punktacji, wnioskowanej kwoty i terminu złożenia WoD.

(dowód: akta kontroli str. I/110-116, I/140-301, I/348)

1.4.5. Tryb zawierania umów o dofinansowanie operacji po pozytywnej ocenie formalnej WoD był zgodny z procedurami. Badanie dokumentacji operacji wykazało, że każdorazowo dokonywano weryfikacji potwierdzenia prawidłowości przygotowania umowy o dofinansowanie i prawidłowości danych umieszczonych w umowie oraz dokumentów potwierdzających ustanowienie zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy. Do zawartych umów o dofinansowanie dołączono pełnomocnictwa do ich podpisania (zgodnie z zasadami reprezentacji).

(dowód: akta kontroli str. I/110-116, I/140-301, I/348)

1.4.6. Badanie dokumentacji operacji pozwala uznać, że zakres weryfikacji WoP obejmował m.in. sprawdzenie czy: WoP został prawidłowo sporządzony; zadeklarowane przez beneficjentów wydatki zostały poniesione w okresie kwalifikowalności; wydatki ujęte we wniosku do rozliczenia, były wydatkami kwalifikowalnymi, w szczególności czy zostały poniesione w oparciu o prawidłowo przeprowadzone postępowania o udzielenie zamówienia publicznego; w przypadku rozliczania wydatków poniesionych bez stosowania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych³³, przeprowadzona została weryfikacja pod kątem stosowania zasady konkurencyjnego trybu wyboru wykonawców/dostawców; zadeklarowane przez beneficjentów wydatki zostały rzeczywiście poniesione i zapłacone; prowadzony był przez beneficjenta oddzielny system księgowy lub istniał oddzielny kod księgowy dla wszystkich transakcji związanych z operacją; poniesione wydatki były zgodne z zasadami unijnymi i krajowymi, w tym dotyczącymi w szczególności: konkurencji, ochrony środowiska, równości szans i niedyskryminacji, pomocy publicznej i zamówień publicznych; poniesione wydatki były zgodne z zatwierdzonym poziomem dofinansowania; operacja została realizowana zgodnie z zakresem merytorycznym wskazanym we wniosku o dofinansowanie, umowie o dofinansowanie oraz w zestawieniu rzeczowo-

³³ Dz.U z 2018 r. poz. 1986, ze zm.

finansowym. Weryfikacja powyższych kwestii została uwzględniona w kartach weryfikacji określonych procedurą obsługi WoP.

(dowód: akta kontroli str. I/110-116, I/140-301, I/348)

1.4.7. Według Roczego Planu Kontroli (dalej: RPK) Oddział, w okresie objętym kontrolą NIK, powinien wykonać łącznie 91 kontroli na miejscu, w tym 7 w 2017 r., 24 w 2018 r. i 61 w 2019 r. Oddział do dnia kontroli (30 kwietnia 2019 r.) objął kontrolami na miejscu łącznie 100 wniosków, w tym 83 w 2018 r. i 17 w 2019 r.

(dowód: akta kontroli str. II/166-197, 307)

1.4.8. W objętej badaniem próbie, kontrole na miejscu nie były przeprowadzane na etapie weryfikacji WoD, natomiast na etapie obsługi WoP zostały przeprowadzone w pięciu przypadkach. W jednym przypadku³⁴ kontrole były przeprowadzane w trakcie realizacji operacji, na każdym z etapów. Badanie nie wykazało opóźnień w realizacji kontroli na miejscu.

(dowód: akta kontroli str. I/110-116, I/140-301, I/348)

1.4.9. Oddział nie współpracował z Centralą ARiMR przy analizie ryzyka ani przy typowaniu operacji do kontroli na miejscu. Dyrektor wyjaśnił, że Oddział otrzymuje wyłącznie wyniki typowania wniosków przewidzianych do kontroli z Departamentu Baz Referencyjnych i Kontroli Terenowych (dalej: DBRiKT). Kryteria analizy ryzyka i typowania do kontroli na miejscu opracowywane są i odbywają się w Centrali ARiMR.

(dowód: akta kontroli str. II/270-271, II/308-313)

1.4.10. Kontrole krzyżowe miały na celu zapobieżenie przypadkom podwójnego finansowania operacji ze środków PO RYBY 2014 - 2020 oraz innych mechanizmów finansowych ze środków europejskich. Kontrole te były przeprowadzane na podstawie art. 65³⁵ rozporządzenia nr 1303/2013³⁶. Badanie dokumentacji operacji wykazało, że zarówno w toku obsługi WoD, jak również WoP, dokonywano kontroli krzyżowej. Polegały one m.in. na pozyskaniu informacji z rejestru wykluczonych, rejestru naruszeń, KRK, KRS i sprawdzeniu braku dwukrotnego złożenia wniosku na ten sam zakres (wydruki z aplikacji LIDER). Dokonanie kontroli krzyżowej jest przewidziane kartami weryfikacyjnymi określonymi w procedurach obsługi WoD i WoP, a ich efektem jest potwierdzenie, że nie zachodzą negatywne przesłanki zawarcia umowy o dofinansowanie (na etapie obsługi WoD) oraz wypłaty środków (przy rozpatrywaniu WoP).

(dowód: akta kontroli str. I/110-116, I/140-301, I/348)

1.4.11. Podział zadań i czynności pomiędzy weryfikującego i nadzorującego, określony w procedurach obsługi WoD i WoP, umożliwiał zachowanie zasady dwóch par oczu oraz rozdzielności funkcji pomiędzy podmiotami i w obrębie funkcjonowania danej instytucji. Podpisywanie kart weryfikacji przy podsumowaniu poszczególnych etapów przez zatwierdzającego, stanowiło element weryfikacji i zatwierdzania czynności przeprowadzonych przez osoby biorące udział w rozpatrywaniu dokumentu złożonego przez beneficjenta. Rolę zatwierdzającego pełni Kierownik BWI lub osoby go zastępujące, pod warunkiem, że osoby te mogą wykonywać czynności „Zatwierdzającego” w ramach powierzonych im obowiązków w tzw. zakresie obowiązków pracowniczych. Karta jest zatwierdzana

³⁴ Operacja OR15-6521.6-OR150002/17 dotyczyła realizacji cyklu szkoleń.

³⁵ „Opis funkcji i procedur” PO RYBY 2014-2020, MGMiŻŚ (str. 64).

³⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L. 347 z 20 grudnia 2013 r., str. 320, ze zm.)

w wyznaczonych do tego miejscach. Osobą Zatwierdzającą nie może być weryfikujący ani nadzorujący³⁷. Weryfikacja braku konfliktu interesów zapewniona jest poprzez nałożony procedurami obsługi WoD i WoP obowiązek podpisywania kart bezstronności. Kwestię tę szerzej omówiono poniżej.

(dowód: akta kontroli str. I/110-116, I/140-301, I/302-316, I/348)

1.4.12. Przy obsłudze działań Programu w Oddziale były stosowane procedury mające na celu zapobieganie konfliktowi interesów. Badanie wykazało, że deklaracje bezstronności podpisywane były terminowo, przez wszystkie osoby podejmujące merytoryczne czynności przy obsłudze WoD i WoP. W przypadkach weryfikacji kosztorysów przez kosztorysantów, również oni każdorazowo składali deklaracje bezstronności.

Ponadto Prezes ARiMR wprowadził, zarządzeniem nr 81/2016 z 8 sierpnia 2016 r. w sprawie polityki antykorupcyjnej w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zasady wyłączenia pracowników w przypadku wystąpienia konfliktu interesów, tj. wystąpienia okoliczności, które zagrażają bezstronnemu i obiektywnemu wykonywaniu obowiązków służbowych, z uwagi na względy rodzinne, emocjonalne, sympatie polityczne, interesy gospodarcze lub jakiegokolwiek interesy pracownicze ARiMR wspólne z wnioskodawcą/beneficjentem/kontrahentem Agencji. Analogiczne regulacje zawierały procedury obsługi WoD i WoP³⁸.

(dowód: akta kontroli str. I/110-116, I/140-301, I/302-316, I/348)

1.4.13. Oddział do dnia kontroli (30 kwietnia 2019 r.) nie był kontrolowany przez Centralę ARiMR w zakresie wdrażania działań Programu, był natomiast w ww. zakresie kontrolowany w 2018 r.³⁹ przez Departament Rybołówstwa MGMIŻŚ. Kontrolujący stwierdzili błędy w wypełnianiu karty weryfikacji wniosków i niewprowadzanie wszystkich danych z wniosków do aplikacji LIDER. W jednej z kontrolowanych spraw przekroczono termin na rozpatrzenie wniosku. W dwóch umowach o dofinansowanie, został błędnie wpisany numer działki jako miejsce realizacji operacji. Kontrolujący zalecili usunięcie uchybień poprzez uzupełnienie i skorygowanie danych w kartach weryfikacji skontrolowanych wniosków, uzupełnienie danych w aplikacji LIDER, ponowną weryfikację numerów działek oraz aneksowanie dwóch zawartych umów w zakresie prawidłowego miejsca realizacji operacji. Kontrolujący sformułowali ponadto ogólne zalecenia w zakresie weryfikacji wszystkich wniosków o dofinansowanie złożonych w ramach działania 2.5 "Akwakultura świadcząca usługi środowiskowe" zawartego w PO RYBY 2014-2020, które wpłynęły do WOR. Wszystkie⁴⁰ zalecenia pokontrolne zostały zrealizowane⁴¹.

(dowód: akta kontroli str. I/317-330, II/47-55)

³⁷ Instrukcja do karty weryfikacji wniosków o dofinansowanie w zakresie Priorytetu 2 - Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy, zawarta w Programie, stanowiąca załącznik do procedury obsługi WoD.

³⁸ Reguły 10 i 11 procedury obsługi WoD oraz reguły 5 i 6 procedury obsługi WoP.

³⁹ W dniach: 19-23 listopada 2018 r.

⁴⁰ Jak wynika z pisma Nr BWI15.0823.1.2019.MP Dyrektora Oddziału z dnia 5 marca 2019 r.

⁴¹ W dwóch sprawach sporządzono i podpisano aneksy do umowy, w których skorygowano błędne dane (aneksy podpisano w dniach 17 oraz 18 stycznia 2019 r.). Skorygowano błędne wpisy w kartach weryfikacji wniosków, uzupełniono dane w aplikacji LIDER. W odniesieniu do wniosku, w którym przekroczono termin wyznaczony w piśmie wydłużającym termin weryfikacji wniosku o dofinansowanie, wyjaśniono, iż termin ten został przekroczony z uwagi na fakt, iż wnioskodawca oczekiwał na pozytywne rozstrzygnięcie wniosku złożonego w Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (dalej: KOWR) o przedłużenie umowy dzierżawy dla części obiektu chowu i hodowli ryb. OR wstrzymał się z rozpatrzeniem wniosku o dofinansowanie do czasu dostarczenia przez wnioskodawcę wymaganego dokumentu. Pouczono pracowników weryfikujących przedmiotowe wnioski o konieczności bezwzględnego przestrzegania terminów rozpatrywania wniosków oraz konieczności rzetelnego wprowadzania do systemu LIDER wszystkich danych i informacji, niezwłocznie po realizacji danego etapu oceny wniosku odzwierciedlając wersję papierową dokumentów związanych ze sprawą. Pouczono pracowników o konieczności skorygowania wszystkich błędnie wpisanych danych w kartach weryfikacji wniosków oraz polecono pracownikom przejrzeć wszystkie wnioski złożonych w ramach działania 2.5 "Akwakultura świadcząca usługi środowiskowe" celem uzupełnienia niewprowadzonych danych i ewentualnego skorygowania wszystkich błędnie wpisanych danych w aplikacji LIDER oraz kartach weryfikacji.

1.5. Podejmowanie działań w celu poprawy wykorzystania środków PO RYBY 2014-2020

1.5.1. Do dnia kontroli NIK (30 kwietnia 2019 r.) do Oddziału wpłynęło łącznie 175 wniosków o dofinansowanie na kwotę 73.843,6 tys. zł w tym: w 2017 r. w wyniku dziewięciu naborów wpłynęły 53 wnioski na kwotę 50.636,4 tys. zł; w 2018 r. w wyniku trzech naborów wpłynęło ich 91, na kwotę 21.942,6 tys. zł; a w 2019 r. w wyniku sześciu naborów wpłynęło 31 wniosków na kwotę 1.264,6 tys. zł. Według poszczególnych priorytetów i działań były to:

a) w 2017 r.:

- Priorytet 1.: „Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy”- działanie 1.8: „Różnicowanie i nowe formy dochodów” – jeden wniosek na kwotę 220,6 tys. zł; działanie 1.11: „Wartość dodana, jakość produktów i wykorzystywanie niechcianych połowów” - jeden wniosek na kwotę 500,0 tys. zł,
- Priorytet 2.: „Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy” - działanie 2.1.: „Innowacje w akwakulturze” – dwa wnioski na łączną kwotę 12.105,5 tys. zł; działanie 2.3.: „Inwestycje produkcyjne w akwakulturę” – 46 wniosków na łączną kwotę 36.756,7 tys. zł; działanie 2.6: „Promowanie kapitału ludzkiego i tworzenie sieci kontaktów” – 3 wnioski na łączną kwotę 1.053,6 tys. zł.

b) w 2018 r.:

- Priorytet 2.: „Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy”- działanie 2.3: „Inwestycje produkcyjne w akwakulturę” – 5 wniosków na łączną kwotę 682,4 tys. zł; działanie 2.5.: „Akwakultura świadcząca usługi środowiskowe” – 85 wniosków na łączną kwotę 20.793,9 tys. zł,

c) w 2019 r.:

- Priorytet 1.: „Promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy” - działanie 1.8: „Różnicowanie i nowe formy dochodów”- jeden wniosek na kwotę 286,4 tys. zł; działanie 1.9.: „Zdrowie i bezpieczeństwo” – 2 wnioski na łączną kwotę 90,7 tys. zł; działanie 1.11.: „Wartość dodana, jakość produktów i wykorzystywanie niechcianych połowów” - jeden wniosek na kwotę 600,0 tys. zł,
- Priorytet 2.: „Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy” - działanie 2.3. „Inwestycje produkcyjne w akwakulturę” – 26 wniosków na łączną kwotę 11.578,9 tys. zł; działanie 5.1.: „Plany produkcji i obrotu – jeden wniosek na kwotę 90,2 tys. zł.

W celu przyspieszenia wdrażania Programu, Oddział, na podstawie dyspozycji Zastępcy Prezesa ARiMR z 11 kwietnia 2019 r.⁴², przekazał w dniu 12 kwietnia 2019 r. 14 WoD na łączną kwotę 8.003,6 tys. zł⁴³ do obsługi przez Świętokrzyski Oddział Regionalny ARiMR w Kielcach.

W okresie objętym kontrolą NIK beneficjenci PO RYBY 2014-2020 złożyli do Oddziału łącznie 23 wnioski o płatność na kwotę 6.751,5 tys. zł, w tym w 2017 r. - wnioski nie wpłynęły, w 2018 r. - 16 wniosków na kwotę 5.992,8 tys. zł, a w 2019 r. - 7 wniosków na kwotę 758,7 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. II/313a, 327-349)

1.5.2. Wykonanie wskaźników określonych w umowach o dofinansowanie dotyczyło 11 beneficjentów, z którymi Oddział podpisał umowy w ramach następujących działań:

⁴² Pismo nr ZP-58DWR-WWiP.6527.11.2019.AP.

⁴³ Jeden wniosek na kwotę 600,0 tys. zł został wyłączony wskutek pominięcia go w systemie LIDER.

- a) Działanie 2.3 „Inwestycje produkcyjne w akwakulturę” – poddziałanie, o którym mowa w art. 48 ust. 1 lit. f oraz h rozporządzenia nr 508/2014⁴⁴ - grupy operacji modernizacyjnych zwiększających wartość dodaną produktów rybactwa lub dywersyfikujących dochody przedsiębiorstw – dwóch beneficjentów.
- b) Działanie 2.3 „Inwestycje produkcyjne w akwakulturę” – poddziałanie „Efektywne gospodarowanie zasobami, zmniejszenie zużycia wody, o których mowa w art. 48 ust. 1 lit. e, i oraz j rozporządzenia nr 508/2014 – trzech beneficjentów,
- c) Działanie 2.3 „Inwestycje produkcyjne w akwakulturę” - poddziałanie zwiększenie efektywności energetycznej i odnawialne źródła energii, o których mowa w art. 48 ust. 1 lit. k rozporządzenia nr 508/2014) – trzech beneficjentów,
- d) Działanie 2.3 „Inwestycje produkcyjne w akwakulturę” - poddziałanie, o którym mowa w art. 48 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 508/2014 - grupy operacji modernizacyjnych prowadzących do wzrostu produkcji – dwóch beneficjentów,
- e) Działanie 2.6 „Promowanie kapitału ludzkiego i tworzenie sieci kontaktów” – jeden beneficjent.

Kierownik BWI wyjaśniła, że beneficjenci ww. poddziałań z działania 2.3 „Inwestycje produkcyjne w akwakulturę” aktualnie są w trakcie realizacji operacji, na tym etapie nie ma możliwości stwierdzenia czy założone w umowach wskaźniki zostały wykonane. W przypadku beneficjenta działania 2.6 „Promowanie kapitału ludzkiego i tworzenie sieci kontaktów” – na każdym z etapów operacji osiągał cel operacji: 230 przeszkolonych osób.

(dowód: akta kontroli str. II/313a, 327-344)

1.5.3. W odniesieniu do działań podjętych w Oddziale w celu zrealizowania zasady n+3⁴⁵ w 2018 i w 2019 r., Dyrektor wyjaśnił, że podjęto działania polegające na zapewnieniu odpowiednich zasobów kadrowych do obsługi złożonych WoP. Kilku pracowników zostało przesuniętych do Wydziału Autoryzacji, celem przyspieszenia obsługi złożonych wniosków, a postępy ich weryfikacji, w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu wypłat zakontraktowanych środków, były stale monitorowane. Pracownicy weryfikujący WoP zostali zobligowani do ścisłej współpracy z beneficjentami w celu dokonania przez nich jak najszybszego i pełnego uzupełnienia WoP o brakujące dokumenty i wyjaśnienia.

(dowód: akta kontroli str. II/270-271, II/308-313)

1.5.4. Informacja o możliwości wcześniejszej refundacji poniesionych kosztów kwalifikowalnych poprzez podział realizowanej operacji na etapy była zamieszczona na stronie internetowej ARiMR, gdzie beneficjenci mieli możliwość bezpośredniego zapoznania się z podjętymi w tej sprawie działaniami. Dyrektor wyjaśnił, że Oddział informował telefonicznie beneficjentów o możliwości wcześniejszej refundacji poniesionych kosztów kwalifikowalnych w wyniku podziału realizacji operacji na etapy. Beneficjenci działania 2.3 „Inwestycje produkcyjne w akwakulturę” nie wyrazili szczególnego zainteresowania podziałem operacji na etapy z uwagi na to, że część z nich podpisała umowy o dofinansowanie dopiero w II półroczu 2018 r. i nie miała rozpoczętych robót lub złożonych zamówień w trybie konkurencyjnego wyłonienia wykonawców/dostawców. Z uwagi na brak zainteresowania ze strony beneficjentów

⁴⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011 (Dz. Urz. UE L 149 z 20.05.2014, str.1, ze zm.), dalej: rozporządzenie nr 508/2014.

⁴⁵ Jedną z reguł zarządzania finansowego publicznymi środkami wspólnotowymi, stanowiącą, że Komisja Europejska anuluje automatycznie część zobowiązania, które nie zostało uregulowane przez płatność zaliczkową lub dla którego KE nie otrzymała wniosku o płatność, do końca trzeciego roku po roku dokonania zobowiązania, lub po terminie późniejszej decyzji KE wymaganej do autoryzowania działania. Oznacza ona, że państwo członkowskie, które do końca roku n+3 złożyło wnioski o płatność, opiewające na kwotę mniejszą niż roczna tranza środków alokowanych w roku n, bezpowrotnie traci kwotę różnicy.

tego typu działaniami, w Oddziale nie nastąpiło zwiększenie liczby składanych wniosków o płatność. W ocenie Dyrektora prawdopodobieństwo wypłaty nienależnych środków, nawet w przypadku podziału operacji do rozliczenia na etapy, nie uległoby zwiększeniu.

(dowód: akta kontroli str. II/270-271, II/308-313)

1.5.5 W odniesieniu do działań organizacyjnych w związku z decyzją o realizacji płatności wodno-środowiskowych za okres pięcioletni, Dyrektor wyjaśnił, że ww. decyzja nie wymagała podjęcia żadnych dodatkowych działań organizacyjnych. Informacja o warunkach otrzymania płatności wodno-środowiskowych za 5 lat z góry została przekazana wnioskodawcom na przeprowadzonym dla nich szkoleniu w lutym 2018 r. Informacja o płatności za 5 lat z góry była powszechnie znana wnioskodawcom, była podana na stronach internetowych związków rybackich, a także omawiana na Konferencji Producentów Ryb Łososiowatych w październiku 2017 r.

W związku z decyzją o realizacji płatności wodno-środowiskowych za okres pięcioletni, BKM w 2018 r. zrealizowało u beneficjentów Programu 73 kontrole. Kontrola sprawy o nr: OR15-6521.5-OR1500054/18 zakończyła się kodem GR11 (nie podjęto próby przeprowadzenia kontroli z powodów niezależnych od Oddziału, albowiem wniosek został wycofany przez beneficjenta).

Dyrektor wyjaśnił, że przyczyną masowych kontroli na miejscu na etapie rozpatrywania wniosków o dofinansowanie była konieczność potwierdzenia zgodności zadeklarowanej we wniosku powierzchni ogroblowanej stawów z faktycznie zmierzoną, na podstawie której wyliczono należną wnioskodawcy kwotę pomocy. Około 10% wniosków wymagało poprawy z uwagi na stwierdzone nieścisłości pomiędzy powierzchnią deklarowaną a powierzchnią stwierdzoną. Z uwagi na stwierdzone w wyniku kontroli rozbieżności pomiędzy deklarowaną powierzchnią stawów a powierzchnią stwierdzoną, wnioskowana kwota pomocy ogółem dla działania 2.5 w wysokości 20.751.225,56 zł (określona w 83 złożonych wnioskach) zmniejszyła się o 142.187,26 zł, tj. do kwoty 20.609.038,30 zł (kwota wynikająca z zawartych 83 umów).

W odniesieniu do wielkości kosztów poniesionych w 2018 r. na kontrole na miejscu, przeprowadzone w związku z rozpatrywaniem wniosków o płatności wodno-środowiskowe, Dyrektor wyjaśnił, że BWI nie prowadziło takich szacunków, jak i nie posiada danych związanych z poniesionymi kosztami, a wyodrębnienie kosztów pracowniczych dla pojedynczego działania Programu byłoby utrudnione i wymagałoby dużego zaangażowania pracowników różnych komórek Oddziału. Dodał, że w skład kosztu kontroli wchodziły częściowe koszty pracownicze pracownika przygotowującego dokumentację, pracownika planującego kontrolę, inspektorów realizujących kontrole w terenie i pracowników obsługujących dokumentację pokontrolną, a także koszty zużycia paliwa, napraw, zużycia samochodów służbowych, koszty delegacji służbowych (w danym dniu pracownicy wykonują szereg czynności dla różnych działań obsługiwanych w BKM, nie tylko w ramach ww. programu).

(dowód: akta kontroli str. II/270-271, II/308-313)

1.5.6. W odniesieniu do przebiegu kontroli spełniania zobowiązań wodno-środowiskowych w następnych latach, Dyrektor wyjaśnił, że kontrola ta będzie prowadzona co roku przez okres 5 lat związania z celem operacji, ściśle z obowiązującą od dnia 27 maja 2019 r. Książką procedur KP-611-570-ARiMR/1/z Kontrola wypełniania przez beneficjentów zobowiązań wynikających z otrzymanej pomocy finansowej w ramach działania 2.5 „Akwakultura świadcząca usługi środowiskowe” w zakresie wsparcia wykorzystania tradycyjnych lub przyjaznych środowisku praktyk i technik w chowie i hodowli ryb.

(dowód: akta kontroli str. II/270-271, II/308-313)

1.5.7 Dyrektor wyjaśnił, że w chwili obecnej niemożliwe jest oszacowanie wzrostu nakładu pracy związanej z obsługą zobowiązań wodno-środowiskowych na obsługę działania 2.5 w wyniku dokonania płatności za okres pięcioletni, z uwagi na fakt, iż Oddział nie weryfikował jeszcze zobowiązań wodno-środowiskowych w ramach PO RYBY 2014-2020. Beneficjent ma obowiązek złożyć rozliczenie do 31 maja każdego roku. W chwili obecnej brak jest zatwierdzonej procedury w zakresie weryfikacji ww. zobowiązań. W ocenie Oddziału, prawdopodobieństwo wypłaty nienależnych środków w związku z realizacją Programu nie zwiększyło się.

(dowód: akta kontroli str. II/131-163, II/270-271, II/308-313)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2017-2019 wystąpiły przypadki przekroczenia łącznego, sześciomiesięcznego terminu rozpatrywania WoD, o którym mowa w art. 13 ust. 5 ustawy o EFMR, liczonego z uwzględnieniem wstrzymania i wydłużenia biegu terminu do rozpatrzenia WoD, o których mowa w § 46 ust. 7⁴⁶ i 8⁴⁷ rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 28 lutego 2017 r.⁴⁸. Badanie dokumentacji dziesięciu najdłużej rozpatrywanych WoD⁴⁹, zakończonych podpisaniem umowy o dofinansowanie wykazało, że dopuszczalny okres rozpatrywania pięciu z nich (50%) przekroczone od 14 dni do 6 miesięcy i 18 dni⁵⁰.

Kierownik BWI złożyła obszernie wyjaśnienia dotyczące przyczyn wstrzymania i wydłużenia biegu terminu do rozpatrzenia WoD, a w kwestii przekroczenia sześciomiesięcznych terminów w przedmiotowych pięciu sprawach wskazała m.in., że na długi okres rozpatrywania WoD, mogący prowadzić do przekroczenia terminów ich weryfikacji, wpływał m.in.: okres oczekiwania na listę rankingową, którą sporządza Centrala ARiMR⁵¹; niska jakość składanych wniosków (m.in. brak załączników, korzystanie z nieaktualnych wzorów); skomplikowany charakter spraw; „nowe działanie – pierwszy nabór”; duża liczbę kontroli krzyżowych. W ocenie Kierownik BWI, poziom skomplikowania wniosków PO RYBY 2014-2020 jest dużo wyższy, niż wniosków w ramach PROW 2014-2020 i ich weryfikacja wymaga od pracowników specjalistycznej wiedzy w dużo większym zakresie (np. nie ma występującego w PROW 2014-2020 dokumentu „Ekspertyza doboru maszyn”⁵² umożliwiającego przypisanie konkretnej maszyny rolniczej do wnioskowanego

⁴⁶ Wezwanie przez Agencję wnioskodawcy do wykonania określonych czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy wstrzymuje bieg terminu rozpatrywania wniosku o dofinansowanie do czasu wykonania przez wnioskodawcę tych czynności.

⁴⁷ Jeżeli w trakcie rozpatrywania wniosku o dofinansowanie jest niezbędne uzyskanie dodatkowych wyjaśnień lub opinii lub zajdą nowe okoliczności budzące wątpliwości co do możliwości przyznania pomocy, termin rozpatrzenia wniosku o dofinansowanie wydłuża się o czas niezbędny do uzyskania tych wyjaśnień lub opinii lub wyjaśnienia tych okoliczności, o czym Agencja informuje wnioskodawcę w formie pisemnej, w postaci papierowej.

⁴⁸ W sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej oraz wysokości stawek tej pomocy na realizację działań w ramach Priorytetu 2 - Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy, zawartego w Programie Operacyjnym „Rybnictwo i Morze” (Dz. U. poz. 515, ze zm.)

⁴⁹ Próbę wybrano spośród 28 z 51 WoD, tj. 55% jakie wpłynęły do Oddziału w 2017 r. i 25 z 91 WoD, tj. 27,5%, jakie wpłynęły do Oddziału w 2018 r., rozpatrywanych dłużej niż 6 miesięcy, w których w międzyczasie nastąpiło wstrzymanie biegu rozpatrywania WoD. Wybrano 10 WoD, w których najdłuższy był okres pomiędzy złożeniem wniosku a podpisaniem umowy.

⁵⁰ Sprawy: OR15-6521.3.1-OR1500041/17; OR15-61521.3.3-OR150005/17; OR15-6521.5-OR1500013/18; OR15-6521.3.1-OR1500007/17; OR15-6521.3.1-OR1500007/17.

⁵¹ Oddział zwrócił uwagę, że lista rankingowa opracowywana jest po zakończeniu naboru. Tymczasem ustawowy termin na rozpatrzenie wniosku biegnie od jego złożenia, co w przypadku złożenia WoD na początku naboru sprawia, że faktyczny termin rozpatrywania ulega skróceniu.

⁵² Aleksander Muzalewski, „Zasady doboru maszyn rolniczych w ramach PROW na lata 2014-2020”, Warszawa 2015

zakresu operacji, natomiast w PO RYBY konieczna jest każdorazowa weryfikacja zakresu wniosku). Przywołała również orzecznictwo dotyczące skuteczności dokonania czynności związanych z rozpatrzeniem wniosków po upływie terminów⁵³.

Dyrektor wyjaśnił, że opóźnienia te, związane z pozyskaniem danych niezbędnych do obsługi wniosków z PO RYBY 2014-2020, wynikały z racji późniejszego udzielenia Oddziałowi dostępu do aplikacji, z których generuje się dane. Dotyczyło to pozyskiwania danych:

- a) z rejestru naruszeń prowadzonego przez MGMIŻŚ. Dostęp do systemu uzyskano od 8 lutego 2019 r., do tego czasu niezbędne dane przesyłane były przez DWR po uprzednim otrzymaniu z MGMIŻŚ, co powodowało pewne przesunięcie w czasie weryfikacji złożonych wniosków,
- b) z rejestru podmiotów wykluczonych prowadzonego przez MF poprzez Platformę EPUAP. Dostęp do platformy uzyskano w lutym 2018 r., do tego czasu dane przesyłane były do MF drogą korespondencyjną (przesyłką poleconą) i w ten sam sposób MF udzielało odpowiedzi Oddziałowi, co powodowało wydłużenie czasu weryfikacji wniosków⁵⁴.

Zdaniem Dyrektora ww. narzędzia informatyczne wspomagające działały sprawnie, nie odnotowano istotnych błędów lub awarii uniemożliwiających korzystanie z nich, natomiast wsparcie informatyczne w postaci aplikacji LIDER nie pozwalało na monitorowanie terminów, tworzenie raportów i stosowanie alertów na poziomie Oddziału. Dokonując sprawozdań np. dotyczących etapu obsługi wniosków lub prognoz wydatków, pracownik merytoryczny wykorzystuje własne zestawienia oraz informacje przekazane od innych współpracowników weryfikujących PO RYBY 2014-2020, co jest procesem czasochłonnym oraz obarczone ryzykiem błędu. Dodał, że w zakresie funkcjonalności ww. aplikacji na potrzeby pracowników BKM, na naradach dla kierowników BKM organizowanych przez Centralę ARiMR zgłaszano potrzeby stworzenia systemu informatycznego wspomagającego obsługę działań na etapie kontroli na miejscu, m.in. w zakresie monitorowania, generowania dokumentacji kontrolnej oraz gromadzenia danych pokontrolnych w wersji elektronicznej dla działań, które nie mają takiego wsparcia.

Zastępca Dyrektora OR ARiMR, odnosząc się do kwestii nadzoru Dyrekcji Oddziału nad prawidłowością realizacji procedur dotyczących przyjęcia i obsługi WoD i WoP wyjaśnił, że w ramach działalności Biura Kontroli Wewnętrznej (dalej: BKW) są prowadzone działania kontrolne w zakresie prawidłowości działania i realizacji procedur dotyczące losowo wybieranych spraw. Ze względu na dużą liczbę wniosków w ramach PROW, do kontroli BKW nie zostały wytypowane wnioski w ramach Programu. Kierownik BWI wyjaśniła, że poszczególni pracownicy są rozliczani okresowo – z listą wniosków sprawozdają podejmowane działania i ich terminowość. Odbywa się to bez wsparcia systemu informatycznego. Brak jest możliwości i usprawnień systemu pozwalających na monitorowanie terminowości wniosków, w szczególności nie można stosować alertów.

(dowód: akta kontroli str. I/118-124, I/335-348, II/270-271, II/308-313)

⁵³ W jednym z przywołanych w wyjaśnieniach wyroków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie sąd wskazał: „(...) Nie może też prowadzić do zmiany rozstrzygnięcia i przyznania skarżącemu pomocy finansowej to, iż jego wniosek został rozpoznany z przekroczeniem terminu do jego rozpoznania zastrzeżonego w rozporządzeniu MRiRW. Aczkolwiek jest to uchybienie Agencji, jednak pozostaje bez wpływu na wynik sprawy.(...)” wyrok WSA w Warszawie z dnia 5 października 2011 r. V SA/Wa 1030/11.

⁵⁴ Zgodnie z art. 12 pkt 3 ustawy o EFMR pomoc nie przysługuje m.in. podmiotowi który jest wpisany do rejestru podmiotów wykluczonych, o którym mowa w art. 210 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, dalej: ustawa o finansach publicznych), lub rejestru naruszeń, o którym mowa w art. 80 ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. z 2018 r. poz. 515, ze zm.), w związku z dopuszczeniem się poważnego naruszenia.

2. Badanie dokumentacji dziesięciu najdłużej rozpatrywanych WoD wykazało, że w latach 2017-2019 wystąpiło sześć przypadków niezawiadomienia wnioskodawcy o przyczynach nierozpatrzenia WoD w terminie 3 miesięcy od dnia jego złożenia oraz nieokreślenia nowego, nie dłuższego niż trzy miesiące terminu rozpatrzenia wniosku, co naruszało treść art. 13 ust. 5 ustawy o EFMR.

Kierownik BWI wyjaśniła, że nastąpiło to przez przeoczenie pracowników weryfikujących wnioski, przy czym brak pism o przedłużeniu terminu ich rozpatrywania nie wpłynął negatywnie na prowadzoną weryfikację WoD i jej rozstrzygnięcie, a wnioskodawcy na bieżąco byli informowani o prowadzonej weryfikacji wniosków.

(dowód: akta kontroli str. I/118-124, I/338-348)

3. Przeprowadzone badanie 10 operacji, których realizacja zakończyła się płatnością końcową lub dokonano płatności częściowej w 2018 lub 2019 r.⁵⁵ wykazało, że w Oddziale wystąpiły przypadki naruszenia procedur: przyjęcia WoD, obsługi WoD i obsługi WoP, w zakresie załączania i wypełniania spisów dokumentów:

3.1. Z naruszeniem procedury przyjęcia WoD⁵⁶ (pkt 1.1.4.1., str. 6), w żadnym z 10 badanych postępowań nie wypełniono spisów dokumentów.

Kierownik BWI oraz pracownik merytoryczny wyjaśnili zgodnie, że spisy dokumentów załączane w ramach przyjmowania wniosków, powinny być wypełniane początkowo przez pracownika kancelarii (w zakresie złożonych dokumentów), a na etapie obsługi wniosków, pracownicy BWI związani są procedurą obsługi wniosków, przewidującą odrębne spisy dokumentów.

NIK wskazuje, że założenie m.in. spisu dokumentów należy do pracownika weryfikującego WoD, wyznaczonego przez Kierownika BWI (pkt 1.1.4.1., str. 6 ww. procedury).

3.2. Z naruszeniem procedury obsługi WoD⁵⁷ (pkt 1.1.4.1., str. 6) w ośmiu na 10 badanych postępowań nie uzupełniono spisów dokumentów.

3.3. Z naruszeniem procedury obsługi WoP⁵⁸ (pkt 1.1.4.1., str. 7) w trzech na 10 badanych postępowań nie sporządzono spisów dokumentów.

Jak w zakresie punktów 3.2. i 3.3. wyjaśniła Kierownik BWI, ww. braki wynikały z użycia czasochłonności czynności weryfikacyjnych przy PO RYBY 2014-2020. Dodała, że są one usuwane przy przekazywaniu dokumentacji do archiwum.

(dowód: akta kontroli str. I/118-124, I/338-348, I/350-359)

4. Badanie dokumentacji ww. 10 operacji wykazało, że w latach 2017-2019, wystąpiły naruszenia procedur⁵⁹ obsługi WoD i WoP (Sekcja 1.1.4. Przebieg Procesu) polegające na nieprawidłowym wypełnianiu kart weryfikacyjnych oddających przebieg i zakres przeprowadzonej weryfikacji. Stwierdzone błędy polegały m.in. na: braku podpisów weryfikującego i nadzorującego na końcu niektórych sekcji kart (w 9 dokumentacjach operacji); braku zgodności weryfikującego i nadzorującego przy jednoczesnym braku rozstrzygnięcia i podpisu zatwierdzającego (w 2 dokumentacjach); wypełnieniu pól ołówkiem lub ich niewypełnieniu (w 8 dokumentacjach).

⁵⁵ Próba obejmuje dokumentację wszystkich 10 operacji, w których w latach 2018-2019 dokonano 11 płatności (jedna z operacji dwukrotna płatność po etapach operacji).

⁵⁶ KP-611-430-ARiMR_2_z.

⁵⁷ KP-611-563-ARiMR_1_z.

⁵⁸ KP-611-608-ARiMR_1_z; KP-611-608-ARiMR_2_z.

⁵⁹ KP-611-563-ARiMR_1_z; KP-611-608-ARiMR_1_z; KP-611-608-ARiMR_2_z.

Pracownik merytoryczny wyjaśnił, że dokumentacje operacji zawierają niezbędne dokumenty potwierdzające przeprowadzenie weryfikacji. Kierownik BWI wyjaśniła, że uchybienia w podpisach wynikają z przeoczenia spowodowanego brakiem należytej staranności i pośpiechem przy wypełnianiu przez nadzorującego i zatwierdzającego. Jednocześnie zadeklarowała, że stwierdzone uchybienia są dla niej sygnałem o konieczności dodatkowego przeszkolenia pracowników z obowiązujących procedur. Osoba pełniąca w okresie od lipca 2017 r. do marca 2019 r. obowiązki Kierownika BWI wyjaśniła, że pomimo przypadków braku wypełnienia karty lub też braku podpisów osób, które zajmowały się obsługą danej sprawy, każdy punkt karty zawsze podlegał sprawdzeniu i analizie przez weryfikującego i nadzorującego. Jeżeli wniosek wymagał uzupełnienia lub wyjaśnień, miało to swoje odzwierciedlenie m.in. w stosownych pismach.

NIK wskazuje, że powyższe ustalenia zostały także poczynione w wyniku kontroli przeprowadzonej przez Departament Rybołówstwa Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w 2018 r., a realizacja zaleceń nie spowodowała wyeliminowania wszystkich naruszeń procedury.

(dowód: akta kontroli str. I/118-124, I/338-348)

OCENA CZĄSTKOWA

Oddział był przygotowany do obsługi PO RYBY 2014-2020, jego pracownicy odpowiednio wykwalifikowani i przeszkoleni ze stosowania nowych procedur a większość z nich posiadała doświadczenie w obsłudze poprzedniego programu PO RYBY 2007-2013. Obsada stanowisk związanych z obsługą Programu nie była jednak wystarczająca, a duża fluktuacja kadr znacząco utrudniała realizację zadań. Oddział właściwie wykonywał zadania w zakresie obsługi WoD i WoP, a wybór operacji do realizacji oraz tryb zawierania umów o ich dofinansowanie były zgodne z zasadami określonymi w wewnętrznych procedurach. Kontrolami na miejscu objęto wszystkie WoD zgłoszone przez BWI do BKM, a kontrole krzyżowe przeprowadzane były w sposób pozwalający na skuteczne zapobieżenie przypadkom podwójnego finansowania operacji ze środków Programu oraz innych środków europejskich. Nie stwierdzono by nieprawidłowości w zakresie terminowości obsługi WoD miały istotny wpływ na przebieg postępowań, nie skutkowały też wycofywaniem wniosków oraz składaniem skarg. Z kolei nieprawidłowości dotyczące spisów dokumentów i kart weryfikacji miały charakter formalny i nie rzutowały ani na merytoryczne rozpatrywanie wniosków, ani na prawidłowość udzielenia pomocy.

OBSZAR Opis stanu faktycznego

2. Monitorowanie realizacji PO RYBY 2014-2020

2.1. Sporządzanie przez Oddział informacji dotyczących efektów realizacji działań

2.1.1. Oddział zamieszczał na serwerze Agencji informacje dotyczące obsługi WoD i WoP, a sprawozdania z realizacji PO RYBY 2014-2020 były przekazywane do Centrali ARiMR (do Departamentu Wsparcia Rybactwa) na bieżąco. W związku z przekazaniem 11 maja 2017 r. przez MG MiŻŚ do Centrali ARiMR wzoru miesięcznej informacji zarządczej dotyczącej realizacji PO RYBY 2014-2020⁶⁰, Centrala ARiMR zobowiązała 5 czerwca 2017 r. Oddział⁶¹ do sporządzania i przekazywania do ARiMR począwszy od lipca 2017 r., ww. informacji w formie

⁶⁰ Celem ww. informacji miało być ułatwienie agregowania informacji o postępach we wdrażaniu ww. programu.

⁶¹ Pismo e-mail z 5 czerwca 2017 r. M. T., głównego specjalisty w Centrali Agencji (WMS Departament Wsparcia Rybactwa).

elektronicznej, w terminie do ósmego dnia po zakończeniu miesiąca sprawozdawczego. Badanie NIK wykazało, że żądane informacje były przekazywane przez Oddział do ARiMR terminowo i według wymaganego wzoru.

(dowód: akta kontroli str. II/114-130)

2.1.2. Na polecenie Departamentu Finansowego ARiMR z dnia 25 października 2016 r.⁶², Oddział sporządzał i przekazywał do Centrali ARiMR w formie papierowej i elektronicznej (plik formatu excel) comiesięczne założenia do zbiorczego harmonogramu wydatków dla PO RYBY 2014-2020, o którym mowa w art. 191 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Dane zawarte w zbadanych 10 sprawozdaniach były zgodne z danym w systemie LIDER, a Centrala ARiMR nie kierowała do Oddziału uwag w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. II/237a-261, II/313a-315)

W związku z koniecznością szczegółowego monitorowania zasady n+3, Oddział, na polecenie Zastępcy Prezesa ARiMR⁶³, od 12 marca 2018 r. sporządzał i w wymaganym terminie przekazywał (w wersji elektronicznej) cotygodniowe prognozy wypłat (refundacji, bez wypłaty zaliczek) oraz rozliczenia zaliczek w poszczególnych miesiącach (od 11 stycznia 2019 r. – dodatkowo: wraz z liczbą planowanych do rozpatrzenia wniosków o płatność oraz kwotą planowanych do wystawienia zleceń płatności w kolejnym tygodniu). Przeprowadzone w toku kontroli NIK oględziny wykazały, że pracownik BWI, w celu sporządzenia ww. dokumentów w wersji elektronicznej (wymaganej przez ARiMR), był zmuszony ręcznie kopiować wymagane dane z aplikacji LIDER do wymaganych formularzy a sporządzanie ww. prognoz bezpośrednio z poziomu systemu LIDER nie było możliwe, z uwagi na brak odpowiedniej funkcjonalności tego systemu. Kierownik BWI wyjaśniła, że dane do monitorowania zasady n+3 „cotygodniowe prognozy wypłat (refundacji, bez wypłaty zaliczek) oraz rozliczenia zaliczek w poszczególnych miesiącach” są danymi roboczymi pozwalającymi DWR na bieżąco monitorować stan zaawansowania wypłaty środków w ramach zakontraktowanych umów, informacja o kwocie wypłaty (zlecenie płatności) jest wprowadzona do systemu LIDER po zakończeniu weryfikacji wniosku o płatność, prognoza pozwala DWR monitorować planowane do wypłaty środki na podstawie złożonych i weryfikowanych w danym Oddziale wniosków o płatność. Zdaniem Kierownika BWI, cotygodniowe zbieranie danych i przygotowywanie prognoz przez pracownika merytorycznego było czasochłonne. Zastępca Prezesa ARiMR wyjaśnił, że aplikacja LIDER posiada funkcjonalność umożliwiającą wpisywanie dat płatności refundacji, rozliczeń zaliczek oraz płatności zaliczek na poziomie umowy/aneksu. Raport prognoz możliwy jest do wygenerowania przy pomocy narzędzia raportowego ElasticS. Z uwagi na pojawiające się rozbieżności między danymi w aplikacji a danymi przesyłanymi przez oddziały regionalne ARiMR, DWR zwrócił się do oddziałów regionalnych z prośbą o przesyłanie cotygodniowych prognoz w celu potwierdzenia faktycznie planowanych do rozliczenia/refundacji kwot. Dodał, że istotność przedmiotowego zestawienia, które jest cotygodniowo przedstawiane Kierownictwu Agencji w celu monitorowania zasady n+3 wymagała, aby prezentowane dane finansowe były potwierdzone przez oddziały regionalne ARiMR.

(dowód: akta kontroli str. II/200-261, II/270-271, II/308-315)

2.2. Zamieszczanie na serwerze bieżących informacji dotyczących obsługi WoD i WoP

2.2.1. Oddział egzekwował od beneficjentów obowiązek składania sprawozdań (końcowego i rocznego) z realizacji operacji, a także wywiązywanie się przez nich

⁶² Pismo nr DF-WPPR.31.35.2016.

⁶³ Pismo e-mail z dnia 12 marca 2018 r. Dyrektora Departamentu Wsparcia Rybactwa do kierowników BWI.

ze zobowiązań do osiągnięcia wskaźników realizacji celu operacji. Wszystkich 98 beneficjentów złożyło sprawozdania, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 4 ustawy o EFMR oraz § 1 pkt 1 lit c rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie zakresu i rodzaju sprawozdań oraz trybu i terminów ich przekazywania w ramach realizacji Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”⁶⁴, w tym 84 roczne i 14 końcowych. Do dnia kontroli NIK (30 kwietnia 2019 r.) Oddział zweryfikował łącznie 11 sprawozdań, w tym 11 końcowych i żadnego rocznego. Nie zweryfikowano 87 sprawozdań, w tym 84 rocznych i 3 końcowych.

P.o. zastępcy kierownika BWI wyjaśniła, że w procedurach dotyczących obsługi Programu nie określono terminu weryfikacji złożonych sprawozdań rocznych, a Oddział jest w trakcie ich weryfikacji. Dodała, że z uwagi na bardzo duże obciążenie pracą i na wyznaczone przez Centralę ARiMR priorytety (szczególnie w zakresie wypłaty środków), BWI podjęło decyzję o przeprowadzeniu weryfikacji przedłożonych sprawozdań rocznych równoległe z kontrolą wypełniania przez beneficjentów zobowiązań wynikających z otrzymanej pomocy finansowej w ramach działania 2.5. Akwakultura świadcząca usługi środowiskowe w zakresie wsparcia wykorzystania tradycyjnych lub przyjaznych środowisku praktyk i technik w chowie i hodowli ryb.

Dyrektor wyjaśnił, że Oddział dokonuje weryfikacji sprawozdań w oparciu o zatwierdzone i obowiązujące procedury: KP-611-170-ARiMR_3_z Monitorowanie terminowości składania rocznych sprawozdań z realizacji operacji w ramach programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” i KP-608-ARiMR_3_z Obsługa wniosków o płatność w ramach Priorytetu 2 Wsparcie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy, zawartego w programie operacyjnym „Rybnactwo i Morze”, a beneficjent nie jest zobowiązany do przedkładania wraz ze sprawozdaniem jakichkolwiek dokumentów potwierdzających osiągnięcie wskaźników zgodnie z umową. Dyrektor dodał, że w przypadku wystąpienia wątpliwości na etapie weryfikacji sprawozdania końcowego procedura dopuszcza przeprowadzenie kontroli w miejscu realizacji operacji.

(dowód: akta kontroli str. II/131-163, 318-325a)

2.2.2. W 11 zweryfikowanych sprawozdaniach rocznych Oddział zidentyfikował siedem błędów (63,6% sprawozdań), w tym jeden pisarski. Oddział wzywał beneficjentów do dokonania poprawek lub uzupełnień w terminie 14 dni. Nie wystąpiły przypadki niezastosowania się beneficjenta do treści wezwania.

(dowód: akta kontroli str. II/318-322)

2.2.3. Oddział na bieżąco wprowadzał do systemu informatycznego ARiMR dane ze sprawozdań okresowych składanych przez beneficjentów, w szczególności dotyczące realizacji wskaźników w ramach operacji dofinansowanych z PO RYBY 2014-2020. W związku z przekazywaniem przez Oddział informacji wprowadzonych do systemu informatycznego danych ze sprawozdań okresowych składanych przez beneficjentów, w szczególności dotyczących realizacji wskaźników w ramach operacji dofinansowywanych z Programu, Centrala ARiMR nie kierowała do OR uwag dotyczących ich jakości.

(dowód: akta kontroli str. II/131-163, II/318-322)

2.3. Przekazywanie do Centrali ARiMR pozostałych informacji dotyczących wdrażania Programu

2.3.1. Oddział przekazywał do Centrali ARiMR informacje o podjętych działaniach mających na celu zapewnienie prawidłowej i skutecznej realizacji działań

⁶⁴ Dz. U. poz. 2076.

i poddziałań PO RYBY 2014-2020. Na bieżąco przekazywano cotygodniowe i miesięczne raporty oraz zestawienia informujące o tych działaniach, tj.: Raport miesięczny - Zbiorczy harmonogram wydatków dla PO Rybactwo i Morze 2014-2020, Raporty tygodniowe - Prognozowane wypłaty na dany tydzień a także zestawienia: bieżąca obsługa wniosków - stan weryfikacji. Dyrektor Oddziału wyjaśnił, że informacje o stanie obsługi były przekazywane podczas narad kierownictwa ARiMR. W kampanii kontrolnej w roku 2018 Kierownik BKM i Dyrektor Oddziału nadzorujący pracę Biura przedstawiali (na spotkaniach roboczych z kierownictwem DBRiKT oraz w trakcie narady Dyrektora nadzorującego z Departamentem Działów Inwestycyjnych i Zastępcą Prezesa nadzorującym pracę ww. Departamentu) wypracowaną przez BKM metodykę realizacji kontroli gospodarstw rybackich. Na etapie przygotowania dokumentacji kontrolnej, kierownictwo BKM, szukając możliwości optymalizacji pracy, podjęło decyzję, że w prace przygotowawcze zostaną zaangażowani pracownicy BKM Wydziału ds. GIS, którzy dokonają pomocniczej, wstępnej wektoryzacji przebiegu granic stawów w oparciu o ortofotomapę. Przygotowane w ten sposób dane zostaną poddane weryfikacji terenowej w trakcie kontroli na miejscu. Wykorzystane doświadczenie pracowników BKM WGIS w zakresie wektoryzacji granic działek oraz analizy treści ortofotomapy i podjęte działania przyczyniły się do optymalizacji części terenowej procesu kontroli na miejscu. Zdaniem Dyrektora Oddziału przekazanie informacji na forum uczestników spotkań, a także w kontaktach indywidualnych z Kierownikami innych BKM, dało szansę do wykorzystanie zdobytego doświadczenia w trakcie realizacji kontroli na miejscu w pozostałych oddziałach regionalnych ARiMR.

Oddział informował Centralę ARiMR o problemach związanych z przestrzeganiem Wspólnej Polityki Rybołówstwa przy realizacji Programu, informował o działaniach zaradczych podjętych w celu ich rozwiązania oraz o podjętych czynnościach dotyczących informacji i promocji⁶⁵. Dyrektor wyjaśnił, że Oddział przekazywał zapytania do ARiMR (DWR) związane ze szczególnie trudnymi sprawami wynikającymi z weryfikacji złożonych wniosków. Ponadto wnioski trudne i skomplikowane w przedstawionym zakresie były omawiane podczas narad za pośrednictwem SKYPE. Przekazywanie ww. informacji było zdaniem Dyrektora Oddziału celowe, ARiMR dysponowała pełnymi danymi na temat stanu i zaawansowania obsługi wniosków weryfikowanych w Oddziale z PO RYBY 2014-2020. Przekazywane problemy natury merytorycznej pozwoliły na zakończenie weryfikacji trudnych wniosków.

(dowód: akta kontroli str. II/131-163)

2.4. Przekazywanie do Centrali ARiMR informacji dotyczących realizacji kontroli na miejscu.

2.4.1. W okresie objętym kontrolą NIK (do dnia 30 kwietnia 2019 r.) BKM przeprowadziło łącznie 100 kontroli na miejscu, w tym 83 w 2018 r. i 17 w 2019 r., przy czym 75 kontroli dotyczyło wniosków o dofinansowanie, a 25 - wniosków o płatność. BKM objęło kontrolami wszystkie WoD i WoP, które zostały zgłoszone przez BWI (łącznie 80 zleceń) i przez Centralę ARiMR (łącznie 23 zlecenia, w tym 3 anulowane⁶⁶). Nie wystąpiły przypadki niezrealizowania planów kontroli dotyczących Oddziału. Wystąpiły dwa przypadki niezrealizowania przez BKM kontroli na miejscu zaleconych przez BWI (rezygnacja wnioskodawcy i anulowanie zlecenia kontroli). Za wyjątkiem jednego przypadku (opóźnienie wyniosło jeden

⁶⁵ Informacje z przeprowadzonych działań informacyjno-promocyjnych w postaci sprawozdań kwartalnych przekazywano także do Departamentu Komunikacji Społecznej Centrali ARiMR.

⁶⁶ W tym: anulowane przez Centralę ARiMR (jeden przypadek), wycofanie wniosku przez beneficjenta (jeden przypadek) i śmierć beneficjenta (jeden przypadek).

dzień), miesięczne sprawozdania dotyczące monitoringu kontroli na miejscu były przekazywane do piątego dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, tzn. w terminie określonym⁶⁷ przez Centralę ARiMR. Stwierdzona w toku kontroli NIK nieprawidłowość w sporządzaniu i przekazywaniu do Centrali ARiMR tych sprawozdań została przedstawiona poniżej.

(dowód: akta kontroli str. II/166-169a, II/270-313)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Niektóre sprawozdania z monitoringu czynności kontrolnych w ramach PO RYBY 2014-2020 zawierały błędy. Badanie 10 ostatnio sporządzonych, miesięcznych sprawozdań przekazanych do Centrali ARiMR dotyczących danych w zakresie monitoringu kontroli na miejscu, wykazało że: [1] w sprawozdaniu z 5 września 2018 r. (za sierpień 2018 r.) podano błędny typ dwóch wniosków (było WoD a powinno być WoP) – korekta została przesłana do Centrali ARiMR 21 września 2018 r.; [2] w sprawozdaniu z 5 listopada 2018 r. nie podano czterech kontroli przyjętych do realizacji – sprawozdanie zostało skorygowane 22 listopada 2018 r.; [3] od lipca 2018 r. do marca 2019 r. w sprawozdaniach nie wykazywano czterech kontroli pominiętych w poprzednich monitoringach – stosowna korekta została przekazana do Centrali ARiMR 21 maja 2019 r.

Pracownik merytoryczny w BKM wyjaśnił, że w przypadkach [1] i [2] zmiany przez Centralę ARiMR formatu plików monitoringowych w okresie kwiecień–czerwiec 2018 r. spowodowały trudności w rejestrowaniu danych po kontrolach na miejscu, ponieważ zmiany te wymagały wprowadzania większej ilości danych w plikach pokontrolnych – kopiowania danych z aplikacji LIDER jak i ręcznego przepisywania danych z raportów czynności kontrolnych. Przyznał, że nadal istnieje stałe ryzyko pojawienia się błędów tego rodzaju. Ponadto wyjaśnił, że przyczyną zaistnienia przypadku [3] mogła być kolejna zmiana (od lipca 2018 r.) wzoru plików monitoringowych, dotychczas prowadzonych w cyklu miesięcznym, a od lipca 2018 r. - narastająco. Dodał, że wszystkie dane monitoringowe były i są gromadzone w formacie pliku excel, a od września 2018 r. większość z nich jest także wprowadzana na bieżąco do aplikacji LIDER i od tego czasu jest dostępna w trybie on-line.

Kierownik BKM wyjaśnił, że czynności monitoringowo-sprawozdawcze wymagają dodatkowego nakładu pracy na etapie obsługi wniosku w BKM i wydłużają czas przeznaczony na wprowadzenie danych pokontrolnych, zarówno do aplikacji LIDER jak i do arkusza Excel. W aplikacji LIDER znajdują się dane wprowadzone systemowo, takie jak: znak sprawy, NIP, nr producenta, nazwa beneficjenta, które pracownik BKM wprowadza manualnie do arkusza Excel (Monitoring). Pozostałe dane w oparciu o informacje zawarte w raporcie z czynności kontrolnych uzupełniane są dwutorowo, zarówno w aplikacji LIDER, jak i w pliku monitoringowym. Dodał, że powyższa operacja jest pracochłonna, a zarazem obciążona ryzykiem wystąpienia błędu ludzkiego, treść danych, które należało uzupełnić w obydwu ww. aplikacjach jest w przeważającym zakresie tożsama a pracownik BKM wprowadza ją manualnie do arkusza Excel. Zdaniem kierownictwa BKM powyższe dublowanie czynności realizowanych przez pracownika BKM w biurze ma wpływ na czas obsługi każdej kontrolowanej przez BKM sprawy. Ponadto, istotną rolę w procesie odgrywa czynnik ludzki, który może mieć wpływ na powstawanie błędów podczas przenoszenia danych z aplikacji do pliku.

Zastępca Prezesa ARiMR wyjaśnił, że moduł kontroli na miejscu (KnM) w aplikacji

⁶⁷ W pismach e-mail z 27 kwietnia 2018 r., i 20 czerwca 2018 r.

LIDER wprowadzany był etapami i początkowo nie zawierał wszystkich niezbędnych danych, które wymagane były do sprawozdań przekazywanych do MGMIŻŚ (np. zbiorczy wykaz nieprawidłowości). W związku z faktem, że moduł KnM w aplikacji LIDER nie miał możliwości generowania zbiorczych raportów z realizacji kontroli na miejscu (umożliwiał jedynie podgląd pojedynczej sprawy) zaistniała konieczność manualnego pozyskiwania niektórych danych z biur kontroli na miejscu oraz konieczność utworzenia dodatkowego narzędzia raportowego ELASTIC SEARCH, wspomagającego i umożliwiającego tworzenie ww. sprawozdań. Dodał, że obecnie Departament Baz Referencyjnych i Kontroli Terenowych korzysta z obydwu możliwości. Wszelkie niejasności wynikające z wprowadzonych danych do aplikacji LIDER bądź w plikach EXCEL są na bieżąco wyjaśniane przez DBRiKT i uzupełniane przez BKM. W najbliższym czasie, po pozytywnych testach poprawności danych w aplikacji LIDER oraz w ELASTIC SEARCH, DBRiKT planuje zrezygnować z manualnego pozyskiwania danych z BKM.

NIK wskazuje jednak, że pierwsze nabory wniosków o dofinansowanie w PO RYBY 2014-2020 miały miejsce już w II kwartale 2017 r., a długotrwałe utrzymywanie dotychczasowej, wyżej opisanej praktyki pozyskiwania i wprowadzania danych pokontrolnych do systemu nie sprzyja optymalizowaniu organizacji pracy w Oddziale, zwłaszcza w świetle możliwości korzystania z danych on-line przez każdego uprawnionego pracownika Agencji.

(dowód: akta kontroli str. II/270-313, 368-370)

OCENA CZĄSTKOWA

Monitorowanie przez Oddział realizacji PO RYBY 2014-2020, przebiegało prawidłowo, a błędy stwierdzone w sprawozdaniach z monitoringu czynności kontrolnych nie miały istotnego wpływu na funkcjonowanie Agencji w przedmiotowym obszarze. Oddział terminowo sporządzał i przekazywał do Centrali ARiMR informacje dotyczące zarówno wykorzystywania środków finansowych jak i efektów Programu. Zaangażowanie pracowników BKM w przygotowanie dokumentacji kontrolnej z użyciem wektoryzacji przebiegu granic stawów w oparciu o ortofotomapę przyczyniło się do optymalizacji części terenowej procesu kontroli na miejscu.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi NIK zwraca uwagę, że dla bardziej efektywnego wykorzystania zasobów Agencji w ramach realizacji PO RYBY 2014-2020 zasadne byłoby opracowanie i wdrożenie metod oraz narzędzi, w tym informatycznych, pozwalających na skuteczne monitorowanie terminowości obsługi wniosków o dofinansowanie i płatność oraz dających możliwość bieżącego sprawdzania dochowania procedur w zakresie kompletności i rzetelności prowadzonej dokumentacji. Dla zmniejszenia pracochłonności w oddziałach regionalnych Agencji, celowe byłoby również rozważenie możliwości szerszego wykorzystania danych on-line z systemu LIDER w Centrali ARiMR, co pozwoliłoby na ograniczenie zakresu niektórych sprawozdań składanych przez poszczególne oddziały Agencji albo nawet na rezygnację z ich sporządzania.

Wnioski NIK wnosi o podjęcie działań w celu zapewnienia przez Oddział:

1) terminowej i rzetelnej obsługi wniosków o dofinansowanie i płatność w ramach PO RYBY 2014-2020,

- 2) rzetelnego sporządzania sprawozdań przekazywanych do Centrali ARiMR, dotyczących danych w zakresie monitoringu kontroli na miejscu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 22 lipca 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontrolerzy:
Miroslaw Babkiewicz
Specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Tomasz Nowiński
p.o. Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis

Tomasz Juskiewicz
Inspektor kontroli państwowej

.....
podpis